

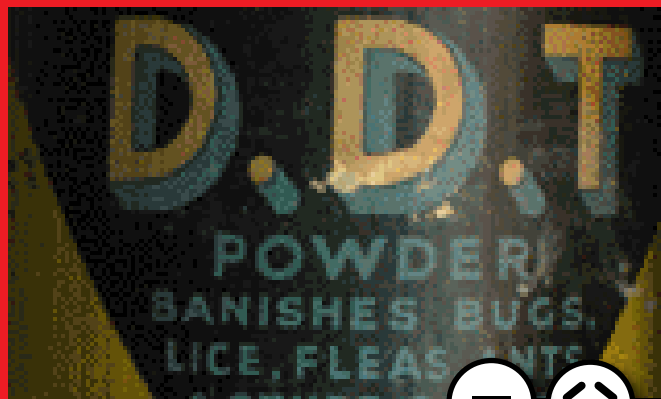


Keuze van het middel

Hoveniers

TOOLBOXKAART

OVER	Keuze van het middel
VOOR	Werkgever
Sector	Hoveniers



NIET ZO!

Geen niet-toegelaten bestrijdingsmiddel gebruiken



MAAR ZO!

Gebruik een middel dat is toegelaten in Nederland.
Zie www.ctgb.nl, "Bestrijdingsmiddelendatabank".

Gebruik het middel alléén voor de toepassing waarvoor het officieel is toegelaten (zie etiket of www.ctgb.nl).

Zijn er minder schadelijke middelen in te zetten?
Vergelijk de symbolen en waarschuwingszinnen (R-zinnen) op het etiket of in het Veiligheidsinformatieblad.
Of kijk op www.fytostat.nl; zoek op merknaam of werkzame stof.

Beste keus: middel zonder symbool (of alleen het 'visje');
Tweede keus: middel met 'andreaskruis' of 'bijtend'-teken;

Vermijd middelen met een 'doodskop'.



OF ZO!

Kies waar mogelijk een niet-chemische bestrijdingsmethode.
Chemische bestrijding alleen 'aanvullend', inzetten indien nodig ('geïntegreerde bestrijding').

Beschrijf de keuze voor de methoden in een afgewogen Gewasbeschermingsplan.

Maak een beplantingsplan waarbij zo weinig mogelijk chemische bestrijding ingezet moet worden.
Kies 'plaa-ongevoelige' planten, heesters of bomen (geen beukenhaag).

Gebruik bodembedekkers.

Op verhardingen zijn branden, heet water, borstelen geschikt.



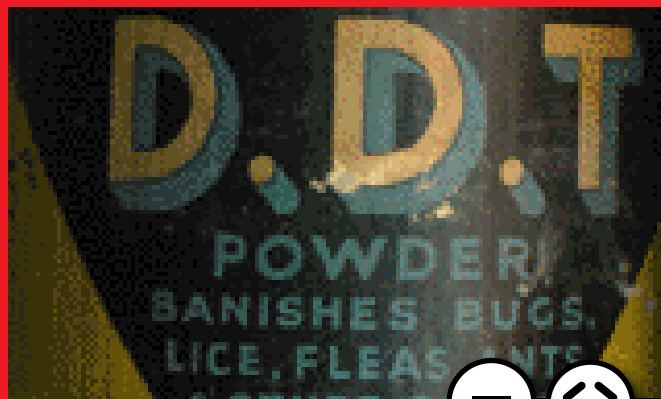
MEER INFORMATIE:
dob-verhardingen.nl
smk.nl
beschermbewust.nl



OVER	Keuze van het middel
VOOR	Werkgever
Sector	Glastuinbouw

Keuze van het middel

Glastuinbouw



NIET ZO!

Geen niet-toegelaten bestrijdingsmiddel gebruiken



MAAR ZO!

Gebruik een middel dat is toegelaten in Nederland.
Zie www.ctgb.nl, "Bestrijdingsmiddelendatabank".

Gebruik het middel alléén voor
de toepassing waarvoor het
officieel is toegelaten (zie etiket of www.ctgb.nl).

Zijn er minder schadelijke middelen in te zetten?
Vergelijk de symbolen en waarschuwingszinnen (R-zinnen) op het etiket
of in het Veiligheidsinformatieblad.
Of kijk op www.fytostat.nl; zoek op merknaam of werkzame stof.

- beste keus: middel zonder symbool (of alleen het 'visje');
- tweede keus: middel met 'andreskruis' of 'bijtend'-teken;
- vermijd middelen met een 'doodskop'.

Kies een middel met een zo kort mogelijke herbetredingstijd voor gewas-
werkzaamheden.

Kijk hiervoor op het etiket of in Het Veiligheidsinformatieblad, rubriek 8
of 16.



OF ZO!

Kies waar mogelijk een niet-chemische bestrijdingsmethode.
Chemische bestrijding alleen 'aanvullend', inzetten indien nodig
('geïntegreerde bestrijding').

Beschrijf de keuze voor de methoden in een afgewogen Gewasbescher-
mingsplan.

Bekijk de mogelijkheden van:

- Biologisch bestrijden
- Insectengaas
- Verwijderen aangetaste planten
- Verbeteren klimaat d.m.v. ventilatie: tegen schimmels
- Stomen van de grond i.p.v. chemisch ontsmetten
- Bestrijding met UV-licht (in ontwikkeling).
- Ontsmetten drainagewater & regenwater (UV/ filtratie/ verhitten).

Voor meer informatie: Raadpleeg een teeltadviseur.



MEER INFORMATIE:

Smk.nl	Telenmettoekomst.nl
Eko-keurmerk.nl	
Beschermbewust.nl	



Keuze van de vorm van het middel

TOOLBOXKAART

OVER	Keuze van het middel (vorm)
VOOR	Werkgever
Sector	Glastuinbouw en Hoveniers



NIET ZO!

Gebruik geen poedervormig middel. Een poedervormig middel geeft veel blootstelling (huidcontact, inademing) en verspilling: tijdens het aanmaken of tijdens de toepassing.



MAAR ZO!

Een vloeistof geeft minder kans op blootstelling, als u er voorzichtig mee omgaat:

Rustig doseren,
niet van grote hoogte gieten,
niet van een grote verpakking in een klein vat gieten.

Ook een granulaat geeft minder blootstelling dan een poedervormig middel (minder stofvorming).



OF ZO!

Het gebruik van 'tabs' in een oplosbare verpakking, of een granulaat in oplosbare verpakking geeft tijdens het aanmaken veel minder kans op blootstelling. De verpakking wordt in z'n geheel in het vat gegooit. Huidcontact en inademen tijdens het mengen wordt zo voorkomen.



MEER INFORMATIE:

Vraag uw leverancier of dit mogelijk is. Er bestaat helaas (nog) geen overzicht van middelen die in veilige verpakking verkrijgbaar zijn.



TOOLBOXKAART

OVER	Voorlichting werknemers
VOOR	Werkgever/Toepasser
Sector	Glastuinbouw en Hoveniers

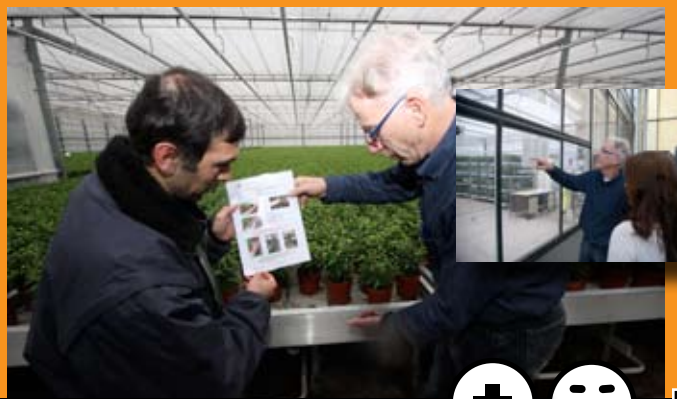
Voorlichting werknemers



NIET ZO!

Verzuim niet je medewerkers te informeren over bestrijdingsmiddelen en zorg dat zij deze informatie begrijpen. Anders kunnen zij niet veilig werken.

Jongeren mogen niet al het werk in de kas doen.



MAAR ZO!

Licht de werknemers voor en instrueer ze.

Toepassers moeten informatie hebben over de gevaren van middelen, het gebruiken van het etiket, en de benodigde beschermingsmiddelen

Informeer de gewaswerkers over mogelijke blootstelling via het gewas, het moment waarop zij de kas weer in mogen (herbetredings-termijn), en over de noodzaak van huidbescherming.

Informeer uw werknemers in een taal die zij verstaan!

Zet jongeren in op het juiste werk, en instrueer ze grondig.

Gebruik het etiket en het Veiligheidsinformatieblad om de juiste informatie over te kunnen brengen.



OF ZO!

Organiseer Toolboxmeetings en herhaal deze.

Gebruik de toolboxkaarten uit het project 'Beschermbewust'.



MEER INFORMATIE:

www.beschermbewust.nl



TOOLBOXKAART

OVER	Zorg voor je collega's/Betreden van de kas
VOOR	Toepasser
Sector	Glastuinbouw

Zorg voor collega's/Betreden van de kas



NIET ZO!

Niet spuiten terwijl er mensen in de kas zijn



MAAR ZO!

Spuut zo veel mogelijk op momenten dat er geen gewaswerkers zijn: vrijdagavond, in de avonduren, of eventueel aan het eind van de middag.

Informeer je collega's vooraf als er een bespuiting uitgevoerd gaat worden.

Plaats direct na het spuiten een waarschuwingsbord met de veilige herbetedingstermijn.

Informeer je collega's als een bespuiting is uitgevoerd. Wijs ze op het waarschuwingsbord.

Wijs je collega's op de noodzaak van huidbescherming als ze binnen de herbetedingstermijn gewaswerk moeten uitvoeren.



OF ZO!

Bij middelen met een korte herbetedingstijd (< 2 dagen): spuit vrijdagavond.

Gebruik waar mogelijk geen middelen met een langere herbetedingstijd.



MEER INFORMATIE:

Etiket en in het Veiligheidsinformatieblad.
beschermbewust.nl
fytoestat.nl



OVER	Omggaan met bestrijdingsmiddelen
VOOR	Toepasser
Sector	Glastuinbouw en Hoveniers

Omggaan met bestrijdingsmiddelen



NIET ZO!

Verpakking niet open laten staan en niet buiten de opslagkast bewaren.

Gebruik geen oude, verboden middelen

Meng geen middelen wanneer niet uitdrukkelijk in de gebruiksaanwijzing staat dat dit mag.

Bestrijdingsmiddelen niet overgieten in een verpakking zonder etiket.



MAAR ZO!

Kijk altijd op het etiket om te zien of persoonlijke beschermingsmiddelen nodig zijn, en welke.

Kies een toegelaten middel. Kijk op www.ctgb.nl, onder Bestrijdingsmiddelendatabank.

Gebruik het middel alléén voor de toepassing waarvoor het officieel is toegelaten.

Sla de middelen op in een goedgekeurde opslagkast, voorzien van lekbakken en ventilatie op de buitenlucht.



OF ZO!

Ruim twee keer per jaar de opslagkast op. Check welke middelen nog toegelaten zijn.

	MEER INFORMATIE:
	arboportaal.nl
	arbokennisnet.nl
	beschermbewust.nl



Omgaan met spuitapparatuur

TOOLBOXKAART	
OVER	Omgaan met spuitapparatuur
VOOR	Toepasser
Sector	Glastuinbouw en Hoveniers



NIET ZO!

Gebruikte spuitapparatuur niet vuil laten staan.

Gebruik geen verkeerde spuitnozzles en een verkeerde spuit-druk: dit geeft onnodig verlies van middel en onnodige blootstelling.

Niet door de nevelwolk heen lopen.



MAAR ZO!

Maak je spuitapparatuur goed schoon. Gebruik hierbij handschoenen en adembescherming. Kijk hiervoor op het VIB (Veiligheidsinformatieblad). Vang het spoelwater op en voer dit af volgens de richtlijnen.

Kijk goed op de gebruiksaanwijzing, en kies de juiste spuitnozzle en spuit-druk.

Werk altijd van achteren naar voren. Begin achterin de kas, en loop achter-uit tijdens het spuiten.



OF ZO!

Kies een veilige spuit-techniek. Zie Toolboxkaart nr. 7.



MEER INFORMATIE:
beschermbewust.nl



Keuze spuit apparatuur

TOOLBOXKAART

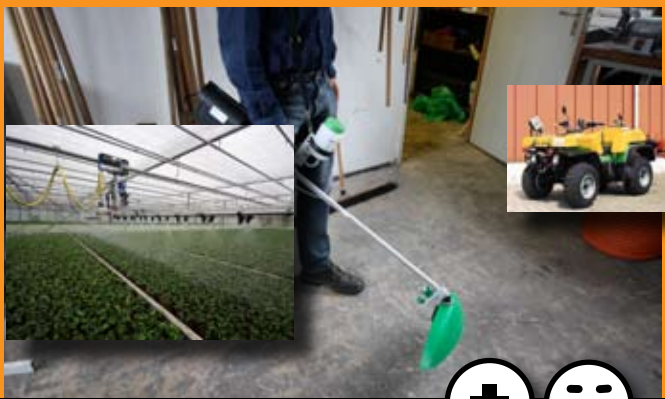
OVER	Keuze spuit apparatuur
VOOR	Toepasser
Sector	Glastuinbouw en Hoveniers



NIET ZO!

Rugspuit

Gebruik de rugspuit zo min mogelijk. Bij morsen en lekkages kan veel middel op de huid (rug) terecht komen. Veel middelen dringen door de huid heen.



MAAR ZO!

Glastuinbouw

Gebruik een spuitkar of spuitboom. Deze geeft minder kans op blootstelling.

Hoveniers:

Een spuitkap op de spuitmond voorkomt bij wind 'drift' van het middel en levert minder blootstelling en minder milieubelasting.

Het gebruik van hoge druk om hagen te bespuiten kan voorkómen dat medewerkers met een handspuit in de haag moeten staan.



OF ZO!

Glastuinbouw

De automatische spuitrobot kan volledig computergestuurd spuiten.

Hoveniers - Onkruidbestrijding

Methoden die zeer gecontroleerd en selectief een kleine hoeveelheid middel op het onkruid aanbrengen, zijn:

- Selectieve detectiespuit, handmatig;
- Bestrijken van onkruid;
- Quad met Selectspray methode



MEER INFORMATIE:
beschermbewust.nl



TOOLBOXKAART

OVER	Lokaal spuiten
VOOR	Toepasser
Sector	Glastuinbouw



NIET ZO!

Niet spuiten als er medewerkers in de kas zijn.



MAAR ZO!

Bij zeer plaatselijke (corrigerende) bespuitingen, b.v. in één rij, kan soms in een andere sectie van de kas doorgewerkt worden.

De minimale afstand tussen bespuiting en gewaswerkers is dan wel 25 meter.



OF ZO!

Als gewaswerkers een uitbraak van plaagorganismen op tijd melden, kan plaatselijk worden ingegrepen, bijvoorbeeld door het verwijderen van de aangetaste plant(en). Ook kan dan eventueel tijdig biologische bestrijding ingezet worden.



MEER INFORMATIE:
beschermbewust.nl



Zorgvuldig doseren

TOOLBOXKAART

OVER	Zorgvuldig doseren
VOOR	Toepasser
Sector	Glastuinbouw en Hoveniers



NIET ZO!

Niet onzorgvuldig of haastig doseren en mengen; dit leidt tot stuiven of morsen en geeft onnodig huidcontact of inademing van middel.

Grote bulkverpakkingen leiden vaker tot morsen en huidcontact.

Het doseren vanuit een grootverpakking in een (te) klein vat of doseerkannetje leidt bijna zeker tot morsen en huidcontact.



MAAR ZO!

Vul het mengvat eerst met de benodigde hoeveelheid water; voeg dan pas het middel toe.
Doseer zorgvuldig en rustig.
Leeg een zak poeder zo dicht mogelijk boven het wateroppervlak. Schud de zak niet leeg, maar laat het middel er voorzichtig uitzakken.
Schenk vloeistoffen rustig over, van een kleine hoogte (< 20 cm).
Meng rustig, met lage snelheid. Gebruik roerders met een lange steel.

Stem de grootte van de verpakking af op die van de doseerkannen.



OF ZO!

Gebruik capsules, tabletten, of zakjes in gesloten, afgepaste dosering. Oplosbare verpakkingen voorkomen elk contact tijdens het doseren en aanmaken.

Verpakkingen met goede, veilige doseerhulpen voorkomen morsen en spatten tijdens het doseren.



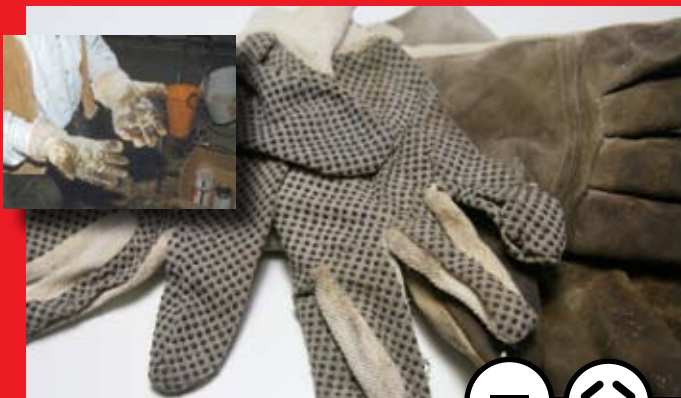
MEER INFORMATIE:
beschermbewust.nl



Persoonlijke beschermingsmiddelen

TOOLBOXKAART

OVER	Omgaan met persoonlijke beschermingsmiddelen
VOOR	Toepasser
Sector	Glastuinbouw en Hoveniers



NIET ZO!

Niet onbeschermd met bestrijdingsmiddelen werken (zonder dat je zeker weet dat dit kan).

- Gebruik geen handschoenen die aan de binnen- of buitenkant al vervuild zijn.
- Geen latex, leren of stoffen handschoenen gebruiken. (deze beschermen niet tegen bestrijdingsmiddelen)



MAAR ZO!

Bekijk altijd op het etiket of in het Veiligheidsinformatieblad van een middel welke persoonlijke beschermingsmiddelen nodig zijn.

Draag bij spuitwerk spuitkleding die ondoordringbaar is voor chemicaliën.

- Bekijk welk type handschoenen aanbevolen wordt.
- Neopreen handschoenen zijn voor de meeste middelen geschikt.
- Draag altijd beschermende handschoenen tijdens doseren, aanmaken en toepassen van bestrijdingsmiddelen.
- Draag ook handschoenen tijdens het reinigen van spuitapparatuur of verpakkingen.
- Gebruik handschoenen liefst éénmalig, maximaal 4 uur. Dit voorkomt verontreiniging van de binnenkant.
- Bij meermalig gebruik: reinig de handschoenen goed met water en zeep, vóór het uittrekken.
- Zorg dat je handen schoon en droog zijn voordat je handschoenen aantrekt.
- Bewaar handschoenen op een schone plaats.
- Gebruik een verzorgende handcrème voor en na het werk.
- Draag bij spuitwerk veiligheidslaarzen van neopreen of nitrilrubber.



OF ZO!

Langdurig dragen van handschoenen kan huidklachten veroorzaken.

Beperk het dragen van handschoenen daarom door:

- taakrotatie
- veilige (liefst niet-chemische) bestrijdingsmethoden.

	MEER INFORMATIE:
	www.fytostat.nl
	www.gewasbescherming.nl
	beschermbewust.nl



Persoonlijke beschermingsmiddelen

TOOLBOXKAART

OVER	Omgaan met persoonlijke beschermingsmiddelen
VOOR	Toepasser
Sector	Glastuinbouw en Hoveniers



NIET ZO!

Niet onbeschermd met bestrijdingsmiddelen werken (zonder dat je zeker weet dat dit kan).

- Geen stofkapje ('snuetje') gebruiken. Dit beschermt niet tegen bestrijdingsmiddelen.
- Geen vervuild of verlopen filter gebruiken. Dit beschermt je niet.
- Bewaar geen filters in de middelenkast.
- Maskers niet rond laten slingeren; dit leidt ongemerkt altijd tot vervuiling.



MAAR ZO!

- Kijk op het etiket of VIB (Veiligheidsinformatieblad) voor het aanbevolen type masker en type filter
- Voor de meeste middelen is een A2P3 filter geschikt.
- Bewaar filters altijd luchtdicht afgesloten.
- Zet bij het eerste gebruik de datum op de emmer of doos.
- Vervang een A2P3 filter na 8 gebruiksuren, en binnen 1 maand.
- Gebruik andere filtertypen éénmalig.
- Controleer altijd goed of het masker luchtdicht aansluit op je gezicht.
- Iedereen zijn eigen masker!
- Bij een baard, en ook bij 'stoppels' van 2 dagen, beschermt een masker niet!
- Gebruik liefst altijd een volgelaatsmasker; dit beschermt ook de ogen en het gezicht.



OF ZO!

Het dragen van maskers kan belastend zijn. Ze belemmeren de communicatie en zitten warm.

Beperk het dragen van maskers daarom door:

- taakrotatie
- veilige (liefst niet-chemische) bestrijdingsmethoden.

	MEER INFORMATIE:
	www.fytostat.nl
	www.gewasbescherming.nl



Betreden van de kas of gewas

TOOLBOXKAART

OVER	Betreden van de kas of gewas
VOOR	Gewaswerker
Sector	Glastuinbouw



NIET ZO!

Niet werken in de kas tijdens het spuiten.

Als het gewas nat is (van een bespuiting of van een beregening), geen gewaswerkzaamheden uitvoeren.

Niet eten, drinken en roken in de kas.

Werk niet in blote bast, of in T-shirt of korte broek in het gewas.

Betreed het gewas niet zonder te weten of en wanneer er gespoten is.



MAAR ZO!

- Kijk op het informatiebord wanneer je weer in de kas kunt.
- Als dit niet geplaatst is: vraag de toepasser of je werkgever wanneer je weer in de kas kunt (herbetredingstijd).
- Vraag welke beschermingsmiddelen (kleding, handschoenen) nodig zijn.
- Werk in het gewas altijd met kleding met lange mouwen en lange broek.
- Gebruik stoffen handschoentjes als het gewas droog is.

Moet je toch in nat gewas werken: draag regenkleding en chemicaliënbestendige handschoenen (nitrilrubber of neopreen).
Let op: sommige gewassen kunnen ook zelf tijdens de werkzaamheden vocht produceren!

Eet in de kantine of een aparte ruimte buiten de kas.

Was je handen voor elke pauze.
Reinig je werkkleding (ook regenkleding) elke dag.

Wees bewust! Weet je iets niet zeker, heb je vragen, maak je je zorgen: vraag het de toepasser of je werkgever.

MIDDEL **Admire 0-TEC**

Toel. nr. CTGB **12942**

MIDDEL **Insecticide**

Werkzame stof(fen) **Imidacloprid**

Gevaarsymbool

Ademhalingsbescherming

Bij spuiten/strooien in de buitenlucht (m.u.v. zeer selectieve methoden):
Halvelaatsmasker Filter A2P3

Bij vullen apparatuur, reinigingsapparatuur spuiten/strooien binnen spuiten/strooien met veel nevelvorming (boven kniehoogte):
Volgelaatsmasker, Filter A2P3



OF ZO!

Bekijk de informatie op www.beschermbewust.nl:
Bekijk het overzicht van veel gebruikte bestrijdingsmiddelen, met de herbetredings-aanbevelingen.

	MEER INFORMATIE:
	Bechermbewust.nl
	arbotelefoon FNV Bondgenoten:
	030-2738738 (ma. t/m do. 9.00 tot 13.00).